

36.

Ἐταιρεία τῆς 12 Νοεμβρίου 1686. Νοτάριος Ν. Νομικός (Βιβλ. 18 σ. 40).

† 1686 Νοεμβρίου 12. Τὴν σήμερον ἐσυμφώνησε ἡ κυράτσα Ἑλενα χήρα τοῦ ποτὲ πατρὸν Μιχάλη Νίκλου μὲ τὸν παρόντα πατρὸν Τζουάννε Νίκλο τοῦ ποτὲ Μάρκου ἀπὸ τῆς Μάνης ὅτι τῇ βάρκα, ὅπου ἀγοράσανε τὴν σήμερον ἀπὸ τὸν μ(ισσέ)ρ Νικολὸ Μπαρτζό¹⁾ διὰ ριάλια ἑβδομήντα πέντε, νὰ τήνε καραβοκυρεῖ ὁ αὐτὸς καὶ νὰ μοιράζουιν ὅ,τι ξεδούλειο κάμη τριτάριχο²⁾, δύο νὰ παίρνῃ ὁ ἄνωθες Νίκλος, ὡσὰν νοικοκύρις παρτζινέβολος εἰσὲ δύο μερτικὰ τῆς αὐτῆς βαρκὸς καὶ ἓνα ἡ ἄνωθεν χήρα, ὡσὰν νοικοκυρὰ παρτζινέβολη εἰς ἓνα τρίτο τῆς αὐτῆς βαρκὸς, καὶ ἔτσι, ὄντας χρειαστῇ καὶ εἰσὲ φτειάσι ὡσὰν καὶ εἰσὲ ρεμέτζα, νὰ ξοδιάζῃ δύο ὁ Νίκλος καὶ ἓνα ἡ χήρα, ἔτσι εἰσὲ διάφορο ὡσὰν καὶ εἰσὲ ζημία ὅπου ὁ Θεὸς πάντα νὰ τοὺς διαφορεῖ καὶ ἐτοῦτο ἕως νὰ εἶναι ντακκόρδο, ἄλλοιῶς νὰ ἡμποροῦν νὰ τήνε ξεκάνουν μὲ τὸ νὰ τὴν δώσουνε ἄλλουνοῦ, ὁββέρο νὰ τὴν πάρῃ ὁ εἰς ἀπὸ τὰ δύο μέρη πληρώνοντας τοῦ ἑτέρου τὸ μερτικό του, ὅσο ἤθελε στιμαριστῇ ἐκεῖνο τὸν καιρό. Καὶ οὕτως ἐποίησαν εἰς ὑπόσχεσιν καὶ τὰ ἐξῆς ὑπὸ μαρτυρίαν.

† Γιώργος νομικὸς μαρτυρῶ.

† τομάζος³⁾ ἄκβιλας μαρτυρῶ.

37.

Διαθήκη τῆς 22 Ἰουλίου 1687. Νοτάριος Χ. Βασμοῦλος (Βιβλ. 21 σ. 20).

† Ἐν Χριστοῦ ὀνόματι, ἀμήν. Ἔτη ἀπὸ τῆς Αὐτοῦ γεννήσεως 1687 Ἰουλίου 22 εἰς χώραν Ζακύνθου, εἰς τὸν οἶκον, ὅνπερ κατοικεῖ ὁ κύρ Λίας Νίκλος, λεγόμενος Κρίζος, Μανιάτης ἀπὸ τὸ Γερολιμνιῶνα⁴⁾, στὴν σκοντράδα τῶν Ἀγίων Σαράντων, ἀνακραζόμενος ἐγὼ ὁ νοτάριος καὶ οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι μάρτυρες, παρακαλεστοὶ ἀπὸ τὸν αὐτὸν Λία, διὰ νὰ κάμῃ τὴν παροῦσαν του διαθή-

¹⁾ Νικολὸ Μπαρτζό. Ἐν συμβολαίῳ τοῦ ἔτους 1546 ἀναφέρεται Τζάννης Μπαρτζός. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗ, *Byz. Neogr. Jahr.* 13 (1936/37) σελ. κγ'. Ἐν ἔτει 1727 μαρτυρεῖται «Νικόλαος πρῶην πρωτοπαπᾶς ὁ Μπαρτζός ἐφημέριος ἀποστόλου Παύλου Ζακύνθου» Βλ. Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 145 τῷ δὲ 1735, αὐτόθι σ. 124, μαρτυρεῖται κάτοικος Ζακύνθου «ὁ εὐλαβ. ἱερεὺς Ἰάκωβος Μπαρτζός ἀπὸ Μορέαν». Ὁ Νικόλαος ὑπῆρξεν πρωτοπαπᾶς τῷ 1715. Βλ. Ν. ΚΑΤΡΑΜΗ, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 81. Σ. ΔΕΒΙΑΖΗ, Διήγησις περὶ τῆς πανούκλας τῆς Ζακύνθου 1728, *Κυψέλη* 5(1886) φύλλ. 48 σ. 289: «Παπᾶ Μπαρτζός 1727».

²⁾ Ὁ ὄρος πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐν χρήσει καὶ σήμερον.

³⁾ τομάζος = Θωμάς· θηλ. Τομάζαινα. Ὡς οἰκογ. ἐπών. Τομάζος μαρτυρεῖται τῷ 1718.

⁴⁾ Γερολιμνιῶνα. Ὁ λιμὴν οὗτος μαρτυρεῖται παλαιότερον. Βλ. Α. DELATTE, *Les portulans grecs*. (Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Univ. de Liège. Fasc. CVII), Paris 1947 σ. 214, 20 «ἀπὸ τὴν Κορώνη ὡς τὸν Γερολιμνιῶνα, ὅπου εἶναι ὁ πρῶτος κόβος τῆς Μάνης... εἶναι μίλλια σεράντα», αὐτόθι 214, 4-6 «... καὶ εἶναι καὶ μία ἐκκλησία εἰς τὴν ἄκρην τῆς βάλης, ὁ Ἅγιος Νικόλαος...» Σήμερον καλεῖται Γερολιμνὴν ἢ Λιμένας

κην, εύρισκόμενος ἄρρωστος εἰς τὸ κρεββάτι μὰ ἔχοντας τὸν νοῦν καὶ τὰς φρένας ὑγιεῖς, ἐρωτήθη διὰ σκλάβους καὶ ὁσπιτάλε καὶ εἶπε δὲν ἀφίνω, μόνον θέλω, ἂν μοῦ ἔλθῃ θάνατος, νὰ μὲ θάψουν εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Σαράντων¹⁾ εἰς τὴν χώρα, στὸ ταφεῖο²⁾ μας. Ἔτι λέγει: τὸ χωράφι ποὺ ἔχω στοῦ Κατζίπουνεση³⁾, στὸν τόπο μου καὶ σπίτι στὸ Γίπορο⁴⁾ τὰ ἀφίνω τῆς θυγατέρας μου, τῆς Θεοδώρας, τῆς ἐξουσίας της, ἀφίνοντας διὰ κομμέσσο μου τὸν ἀνεψιό μου, τὸν Καπετὰν Δικαῖο, νὰ ἤθελε τῆς τὰ ρεκουπεράρει, τὴν ὁποῖαν ἀφίνω καὶ διὰ κληρονόμα

συνοικισμὸς εἰς ὁμώνυμον ὄρμον. Πρῶτος οἰκιστὴς αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Μ. Κατσιμαντῆς τῷ 1873. Ἐξ ἀνεκδότου ἐπιστολῆς τοῦ ἔτους τούτου (ἀντίγραφον τῆς ὁποίας κατέχω) μαρτυρεῖται: «... Εἰς τὸν Γερολιμένα οἰκοδόμησεν οἰκίαν ξυλίνην ὁ Κατσιμαντῆς καὶ ἔφερε καὶ πρᾶγμα καὶ τὸ ἔκαμε ἐμπορομπακάλικον. Ἠγόρασαν καὶ οἱ Θεοδωρακιᾶνοι τόπον ἀπὸ τὸν Γελάση καὶ ἐθεμελίωσαν σπίτι σύμφωνα καὶ μὲ τοὺς Λυμπεριάνους, ἐπίσης ἐθεμελίωσαν σπίτι καὶ οἱ συγγενεῖς σου, ἐπίσης καὶ οἱ Σμαηλιᾶνοι, διὰ τὸν Ἀσώματον ἐγένετο φιλονεικία τίνος εἶναι, μάλιστα οἱ Θεοδωρακιᾶνοι ἔφεραν καὶ τὸν εἰρηνοδίκην καὶ ἔλαβε τὰ προσωρινὰ μέτρα...». Ἐπὶ δὲ τοῦ ὑπερθύρου τῆς Δ. θύρας τῆς οἰκίας τοῦ Θ. Κυρίμη ἔγγλυφος ἐπιγραφή ἔχει οὕτω: ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Μ. Θ. ΚΑΤΣΙΜΑΝΤΗ 1875

Ὀλίγον παλαιότερον, τῷ 1861, εἶχεν εἰσαχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον «περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς τὸν λεγόμενον Γερο-λιμένα, ἄνωθεν Θυρίδων (Gavo Grosso) κείμενον» (βλ. *Πανδώρα* 1881 σ. 155 σημειώσεις). Εἰς ἕτερον τῶν παλαιωτάτων οἰκημάτων τοῦ συνοικισμοῦ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ὑπάρχει ἡ χρονολογία 1895 ΙΟΥΝΙ 15.

Διότι εἶναι μεταγενέστερος συνοικισμὸς δὲν μαρτυρεῖται οὔτε ὑπὸ Ν. ΝΗΦΑΚΟΥ, Ἱστορία τῆς Μάνης ὅλης ἡθῶν χωρίων καὶ ἰντροάδων αὐτῆς διὰ στίχων πολιτικῶν. Ἐν L. MAURER, *Das Griechische Volk*, Heidelberg 1835 τόμ. 3, σ. 1 - 13, οὔτε ὑπὸ τοῦ I. E. ΝΟΥΧΑΚΙ, Νέος χωρογραφικὸς πῖναξ, Ἀθῆναι 1885, σ. 106 - 107, ἔνθα ἀναγράφονται 44 ὀνόματα χωρίων τοῦ τ. δ. Μέσσης. Ὁ συνοικισμὸς οὗτος ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ζωὴν μόνον μετὰ τὸ 1900 ὡς ἐμπορικὸς λιμὴν. Πρβ. Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΝ, Ἠθογραφικὰ Μάνης, Ἀθῆναι 1934 σ. 18. Περὶ τοῦ τύπου *λιμνιῶνας* ὡς β' συνθετ. τῆς λ. βλ. Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΑ, Ἑτυμολογικά καὶ σημασιολογικά, *Λεξικογραφικὸν Δελτίον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 2 (1940) 133 - 135.

¹⁾ νὰ μὲ θάψουν εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Σαράντων. Τὸ ἔθιμον τῆς ἐν ἐκκλησίαις ταφῆς ὀρθοδόξων ἦτο σύνηθες ἐπὶ Βενετοκρατίας καὶ παλαιότερον παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις. Ὡς ἐκ τῶν διαθηκῶν τοῦ 16 αἰῶνος μανθάνομεν, πολλοὶ τῶν ὀρθοδόξων ἐθάπτοντο ἢ ἐν ἐκκλησίαις ἢ ἐν μοναῖς καὶ δὴ καὶ γυναικείαις. Τὸ ἔθιμον, ὅπερ καὶ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἐπεκράτει, παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις, ἦτο ἐν ἰσχύϊ καὶ ἐν Κρήτῃ κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τῆς Βενετοκρατίας. Βλ. Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ, Συμβολαὶ εἰς τὴν Κρητικὴν λαογραφίαν ἐπὶ Βενετοκρατίας, *Ε.Ε.Κ.Σ.* 3 (1940) σ. 31. Πρβ. Α. Χ. ΖΩΗΝ, Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ, *Ε.Ε.Κ.Σ.* 2 (1939) σ. 127, ἔνθα εἰς ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1675 ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: νὰ ἡμποροῦσι νὰ κάρουν καὶ δύο ἄρκλες (κενοτάφια) ὃ τρεῖς μέσα εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν (Ἀγ. Νικολάου τῆς σχολᾶς - συντεχνίας - τῶν τσαγκαράδων) μὲ σπέζα καὶ ἐξόδιο τῆς αὐτῆς ἀδελφότητος διὰ νὰ θάψονται οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸν θέλονσι περάσει ἀπὸ ἐτούτην τὴν ζωὴν, ὡσὰν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ...».

²⁾ στὸ ταφεῖο μας. Εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τάφον.

³⁾ στοῦ Κατζίπουνεση καὶ κατωτέρω: στὸ Κατζίπούρτσι. Πιθανῶς πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ σημερινοῦ τοπων. τοῦ χωρίου Ἀνω Μπουλαριῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κατσιπός.

⁴⁾ στὸ Γίπορο. Σήμερον Δίπορον, χωρίον τοῦ τ. δ. Μέσσης παρὰ τοὺς ἄνω Μπουλαριούς.

μου καὶ σὲ ὅ,τι ἄλλο μοῦ ἡύβρισκεται καὶ μοῦ ἀπαρθενεύει. Ἔτι λέγει: μοῦ χρεωστεῖ ὁ Καπετὰν Νικολὸς Λάζαρος Κουρούκλης ¹⁾ ριάλια δεκατρία καὶ νὰ ἤθελε τὰ δώσει τῆς ἄνωθεν θυγατρὸς μου. Καὶ οὕτως ἔκαμε τέλος θέλοντας, ὅτι ἡ παροῦσα του διαθήκη νὰ εἶναι διὰ πρώτη καὶ ὑστερὴ του διόρθωσις καὶ νὰ ἔχη τὸ στέρεον βέβαιον καὶ ἀπαρασάλευτον εἰς τοὺς αἰῶνας ὑπὸ μαρτυρίας τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ λογιωτάτου ἱερέως κυρίου Ἀνδρέου Μοροτζαννέτη ²⁾, πρωτοψάλτη καὶ μ(ισσέ)ρ Ἀναστάση Αὐξέντη ³⁾.

† ἀνδρέας ἱερεὺς μοροτζανέτης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν
– ἀναστάσις αὐξέντης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Καὶ πρὶν νὰ μισσέσω ἐνεθυμήθη καὶ εἶπε: Ἐξεκαθαρίζω πὼς τὸ χωράφι ποὺ εἶπα στὸ Κατζίπουρεσι εἶναι κουβελίων ⁴⁾ τριῶν καὶ τὸ κρατεῖ ὁ Νικόλας Γουνελάς ⁵⁾, ἐγγόνι τοῦ Νικολῆ Γουνελά, ποὺ τὸ ἐσυμμάζεψα σὲ δαῦτον διὰ ριάλια δώδεκα ἀνταμῶς καὶ μὲ τὰ κάτωθεν, ἡγουν: Ἐτερο χωράφι τοῦ Κοπάνου, κουβελίων τεσσάρων, διὰ ριάλια ἐννιά, στὴ Μεγάλῃ Μεσαρίᾳ ⁶⁾ δύο κομμάτια καρταρολίων ⁷⁾ τριῶν, σύμπεζα ⁸⁾ καρταρολίων πέντε, ἕτερο στὰ Φελουτά ⁹⁾, καὶ ἕτερα

¹⁾ Κουρούκλης. Ἡ οἰκ. ἐγκατεστάθη ἐν Ζακύνθῳ ἐκ Κεφαλληνίας.

²⁾ Ἀνδρέου Μοροτζαννέτη. Κατωτέρω ὑπογράφει ὡς Μοροτζάνες. Πρόκειται περὶ τῆς οἰκογ. Μοροτζάνε ἐγκατασταθείσης ἐν τῇ νήσῳ ἐκ Κρήτης (1674). Εἰς ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1675 (πιστοποιήσιν τοῦ Στεφ. Παλλαδᾶ πρωτοπαπᾶ Κρήτης) μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶναι καὶ ὁ «ἀνδρέας ἱερ. μοροτζάνες ἀ. ψαλτης». Βλ. Α. ΖΩΗ, Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ. Ε.Ε.Κ.Σ. 2(1939) σ. 131.

³⁾ Ἀναστάσις Αὐξέντης. Ἐν ἔτει 1765 Ἰανουαρίου 30 μαρτυρεῖται ἐν Ζακύνθῳ ἱερεὺς Γεώργιος Αὐξέντης. Ἐν ἔτει δὲ 1776 ὑπογράφεται εἰς πιστοποιητικὸν γάμου ὡς μάρτυς ὁ Χατζῆ Αὐξέντης Χριστόφορος. Βλ. Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 156, 159.

⁴⁾ κουβελίων τριῶν. Κουβέλι τό, μέτρον δημητριακῶν ποικίλου χωρητικότητος. Τὸ παρὰ βυζαντινοῖς κουβέλιον. Βλ. Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ, Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς 5 (1952) σ. 299. Πρβ. Δ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΝ, Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν λαϊκῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, Ἐπετηροῖς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου 7 (1952) [1953] σ. 75 Ἐν Μάνη τὸ κουβέλι, χωρητ. 24 ὀκ., ἀπετέλουν τὰ δύο σοινίκια. Πρβ. Δ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΝ, ἐνθ' ἄν. σ. 63. Ἐκαστον σοινίκι ἦτο 12 περίπου ὀκάδων (χωρητικότητος ὅπως ὁ σημερινὸς ντενεκὲς πετρελαίου). Ὑπελόγιζον δὲ τὴν ἔκτασιν τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐν αὐτοῖς σπειρομένου σίτου («ἀφ' ἡμέροσα καὶ ἕνα χωράφιον δέκα κουβέλια. Ἐγγραφον τῆς μονῆς Ξενιάς τοῦ 1783. Βλ. Δ.Ι.Ε.Ε. 4 (1892) σ. 663), ἢ ἐκ τῶν ἡμερῶν τὰς ὁποίας ἐχρειάζοντο διὰ νὰ τοὺς καλλιεργήσουν ἢ διὰ ζεύγους βοῶν ἄροσις γῆς ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας ἐκαλεῖτο ζεπχιά, ἢ (χωράφι τρεῖς ζεπχιές, ἐν Μάνη). Ἐν Κρήτῃ ἡ ἐργασία ζεύγους βοῶν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ λέγεται ζευγαρικόν, οἱ δὲ ἀγροί, οὗς ζεύγος βοῶν καλλιεργεῖ εἰς μίαν γεωργικὴν περίοδον, λέγονται ζευγαρά ἢ βουδέα. Βλ. Χριστιαν. Κρήτην σ. 327.

⁵⁾ Νικόλας Γουνελάς. Ἡ οἰκογ. σήμερον ἐν Μάνη εἰς τὰ χωρία Λάγεια καὶ Λιοντάκι

⁶⁾ Διὰ τὸν τύπον Μεσαρία – Μεσαριά βλ. Γ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ, Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως Μεσαρέας, Ἀθηνᾶ 6 (1894) 3 – 64.

⁷⁾ καρταρολίον (ἐνετ. quartarolo). Καρταρόλι μέτρον χωρητ. στερεῶν, τὸ ἥμισυ τοῦ κοιλοῦ. Κοιλὸν ἐν Μάνη εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ κουβέλι.

⁸⁾ σύμπεζα. Πιθανῶς σύμποδα τά. Ἐν Μάνη τὰ περίξ τῆς οἰκίας κτήματα, (τὰ σύγιουρα).

⁹⁾ Φελουτά. Τοπων. καὶ σήμερον εἰς τὸ χωρίον.

στὲς "Αρμακες¹⁾. Τὰ αὐτὰ πέντε κομμάτια ἀπὸ ρεάλι ἓνα τὸ κάθε κομμάτι στοῦ Χόντρου καὶ ἕτερον ἄλλον ἓνα στὸ Κολομάχαιο²⁾ διὰ ριάλια ἑννιά καὶ ἕτερο στὶς Πλαγιές³⁾ διὰ ριάλια τέσσερα καὶ τὸ ἄνωθεν σπίτι στὸ Γίπορο διὰ ριάλια ἑννιά, ποὺ κάνουν ἡ ὁλότης ριάλια σαράντα ὀχτώ· τὴν ὁποίαν σοῦμμα, τὰ ριάλια σαράντα ὀχτὼ δίδοντάς του τα ἡ ἄνωθεν θυγατέρα μου, κ(υρὰ) Θεοδώρα, νὰ ἤθελε τὰ ρεκουπεράρει καὶ κάνει ὡς θέλει καὶ βούλεται. Καὶ οὕτως ἔκαμε τέλος, ὡς ἄνωθεν εἰς μαρτυρίας τῶν ἄνωθεν τιμίων μαρτύρων.

† ἀνδρέας ἱερεὺς μοροτζάνες ἀψαλτ(ης) μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν·

– ἀναστάσις αὐξέντης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

[Ἐπὶ τοῦ περιθωρίου].

1687 Αὐγούστου 18 ἀπέθανε ὁ ἀντικρυσ Λίας καὶ ἐπουπλικαρίστη ἡ ἀντικρὺς του διαθήκη εἰς τὸν ἀντικρυσ ναὸν τῶν Ἀγίων Σαράντων, ἀφόντις ἔψαλαν οἱ ἱερεῖς κατὰ τὸ ὁρδινάριο καὶ τὰ ἐξῆς.

38.

Προικοτόμῳ τῆς 12 Φεβρουαρίου 1688. Νοτάριος Χ. Βατμοῦλος (Β:δλ. 21 σ. 148).

† Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ τῆς ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀμήν. 1688 Φλεβαρίου 12. Τὴν σήμερον, Θεοῦ ἐνεργοῦντος, γίνεται τὸ παρὸν συνοικέσιον καὶ παντρεύουν οἱ παρόντες μ(ισσέ)ρ Κυριάκης, Γεωργάκης καὶ Λεούτζης, ἀδελφία Κοντόσταβλοι, κάνοντας διὰ λόγου τους καὶ διὰ ὄνομα τοῦ μ(ισσέ)ρ Γιάννου, τ' ἀδελφοῦ τους, τοῦ ποτὲ Δημάκη, τὴν ἀδελφή τους, ὀνόματι κυράτσα Μαρούλλα, μὲ τὸν παρόντα (μισσέ)ρ Γιάννη Νίκλο τοῦ μ(ισσέ)ρ Γιωργάκη, προμετιέροντας τὰ ἄνω ἀδελφία, ὅτι ἡ ἄνωθεν κυράτσα Μαρούλλα, ἡ ἀδελφή τους, νὰ πάρῃ διὰ ἄνδρα τῆς νόμιμον καὶ εὐλογητικόν⁴⁾ τὸν

¹⁾ "Αρμακες. Τοπων. καὶ σήμερον· ἡ λ. εὐχρηστος ὡς τοπων· ἐν Μάνη δηλοῖ ἐπιμήκη τεμάχια (λωρίδας) κτημάτων. "Αρμακα ἢ, "Αρμάκι τό, "Αρμακούλλα τὰ "Αρμακούλλα, Ξεραρμακούλλα ἢ, Παράρμακα – Κατάμαρκα ἢ. Πρβ. λ. ἀρμακᾶς, ἀρμάκι, ἀρμακιά, ἀρμακιάζω, ἀρμακούλλα, ἀρμακῶνω ἐν Ἱστορικῷ Λεξικῷ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς ἐν λέξεσι. Περί τῆς λ. ἀρμακᾶς βλ. Κ. ΑΜΑΝΤΟΥ, *Λεξικογρ. Ἀρχ.* 6 (1923) 104.

²⁾ Κολομάχαιο. Περί τοῦ ἐπιθήματος κολο – ὡς πρώτου συνθετικοῦ ὀνομάτων καὶ τοπων. βλ. Δ. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΥ, *Τοπωνύμια εἰς – ἄδος*. Ἀθηνᾶ 56 (1952) 13.

³⁾ Πλαγιές. Τὰ εἰς τὰς πλευράς τοῦ βουνοῦ κτήματα· καὶ σήμερον ἐν Μάνη λέγεται πλαγιά ἢ, πλαγιάδα ἢ, πλάγιο τό = Τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ. Εἰς τὸ χωρίον Δίπορον ὑπάρχει σήμερον τοπων· ἡ πραγμα, πραγίες οἱ. Πιθανῶς πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ τοπων.

⁴⁾ εὐλογητικόν. Ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς ἐκκλησίας, νόμιμον. Εἰς Μάνην βλοητικός ὁ, εἶναι

